

Magyar Informatikatörténeti Adattár

Megvalósítási rendszerterv

Készítette a Szakértői csapat: Ballai János, Dettai Eleonóra, Dömölki Bálint, Havass Miklós, Kertészné Gérecz Eszter, Koltai Tamás, Kutor László, Megyery Károly

Budapest, 2014. január

Tartalom

Vezetői összefoglaló.....	2
1 Cél, előzmények, témabehatárolás.....	4
2 Az Adattár helye a NJSZT-ben.....	6
3 Az Adattár szerkezete és létrehozásának folyamata.....	8
4 Kapcsolat az iTF-honlappal.....	16
5 Az Adattár működtetése a kialakítás időszakában.....	18
6 PR- és marketingfeladatok.....	21
7 Projektszervezet, szereplők.....	23
8 Sikertényezők, kockázatok, nyitott kérdések.....	25
Függelék.....	28

Vezetői összefoglaló

Az Neumann János Számítógép-tudományi Társaság (továbbiakban: NJSZT) Elnöksége 2013. november 13-án elhatározta a **Magyar Informatikatörténeti Adattár (továbbiakban: Adattár)** létrehozását, egy projekt keretei között. Jelen tanulmány az *Adattár* kialakításának *Megvalósítási rendszertervét* tartalmazza.

Magyar Informatikatörténeti Adattár alatt azoknak az információknak, tényeknek, dokumentumoknak stb. összegyűjtött, tárolt, rendszerezett (vagy még rendezetlen, de nyilvántartott) összességét értjük, amelyek a magyar informatika történetében említésre méltó szerepet játszottak, játszanak.

E *Megvalósítási rendszerterv*ben vázolt elképzelések szerint – a keretek kialakítása után – az *Adattár* folyamatos feltöltésével és működtetésével kapcsolatos tevékenységek három fő csoportra oszthatók:

1. **Gyűjtés** – ideértve az állomány gyarapításának valamennyi formáját, az internetes kereséstől kezdve, a felhívások közzétételén át a hagyatékok feldolgozásáig.
2. **Tárolás**, ami elsősorban az állomány valamennyi eleméről szóló információk – a technikai és jogi lehetőségek által megengedett maximális mértékben digitalizált – elektronikus tárolását jelenti, kiegészítve fizikai tárolással azokban az esetekben, amikor ezt a megőrzés biztonságossága szükségessé tesz.
3. **Megjelenítés**, ami egyrészt elérési és keresési lehetőséget biztosít az állomány egészéhez, másrészt az állomány tartalmának egyre növekvő részét különböző szempontok szerint feldolgozva, rovatok formájában rendszerezett információkat ad
 - a) a hazai informatika történetében szereplő *személyekről* és
 - b) *intézményekről*, valamint az általuk előállított, illetve használt
 - c) hardver és szoftver *termékekről* és
 - d) *alkalmazási rendszerekről*, továbbá
 - e) a (hazai) informatika történetével foglalkozó *tanulmányokról* és
 - f) a (hazai) informatikatörténet jelentősebb *rendezvényeiről*.

A megjelenítés fő eszköze az iTF honlapja: itf.njszt.hu.

Az *Adattár* fejlesztése szoros együttműködésben történik az NJSZT másik, a múlt értékeinek megőrzését szolgáló központi projektjével, a szegedi *Informatikatörténeti Kiállítással* (továbbiakban: ITK).

Ezen kívül az NJSZT közreműködésével együttműködési megállapodások jönnek létre különböző külső szervezetekkel, így

- a *Nemzeti Informatikai Infrastruktúra Fejlesztési Intézettel* (továbbiakban: NIIF) valamennyi elektronikus adatnak az adatvédelem és a biztonság magas színvonalát biztosító tárolására,
- a levéltárakkal és könyvtárakkal a papíralapú anyagok fizikai tárolására,
- egyéb intézményekkel, például a jogvédett anyagok felhasználásának lehetővé tételére.

Az *Adattárral* kapcsolatos tevékenységek az NJSZT központi projektjeként, az ügyvezető igazgató koordinálása mellett az *Informatikatörténeti Fórum* (továbbiakban: iTF) keretében kerülnek végrehajtásra, és azt az iTF elnöke felügyeli a kialakított projektszervezetben belül.

Az iTF a projekt végrehajtását alapjában társadalmi munka (önkéntesek) segítségével végzi, kivéve egy teljes munkaidőben foglalkoztatott *projektitkár* és egy megbízásos alapon működő *informatikai rendszergazda* alkalmazását, valamint egyes speciális szakértelmet igénylő feladatok (pl. videókészítés) elvégzésére *szakértők* megbízását. Ezeknek, valamint a projekt végrehajtása során felvetődő egyéb dologi kiadásoknak és alkalmi munkáknak a költségeit az NJSZT Elnökség által évente jóváhagyandó költségvetés biztosítja, melynek javasolt összege a 2014. évre 9 MFt, továbbá a projektitkári munkahely kialakításra egyszeri beruházként 1 MFt.

A projekt munkaterve a 2014. évre előirányozza

- a projektszervezet felállítását és a folyamatok működési rendjének kialakítását;
- a tárolt, illetve megjelenített adatok szerkezetének rovatok szerinti meghatározását, pontosítását;
- az iTF által az eddigi munkák során összegyűjtött anyagoknak a feldolgozását, honlapon való megjelenítését;
- a szervezett gyűjtési tevékenységek megindítását, önkéntesek toborzását;
- PR- és marketingakciókat az *Adattár* ismertségének növelésére, a honlap látogatói számának emelésére.

1 Cél, előzmények, témabehatárolás

Az NJSZT Elnöksége – miután 2013. november 13-án elfogadta az *Adattár* létrehozásának koncepcióját – megbízta az iTF képvisletében jelen lévő Dömölki Bálintot és Havass Miklóst, hogy 2014. január 14-ig dolgozzák ki az *Adattár Megvalósítási rendszertervét*, és a 2014. évre szóló költségvetését. Hozta ezt a határozatot annak szellemében, hogy a 2013–2015. évi programjának kiemelt feladataként jelölte meg azt, hogy „Társaságunknak, mint a magyar informatikai szakma egyik letéteményesének unikális feladata (és lehetősége) a *Magyar Informatikatörténeti Adattár* létrehozása, gondozása és megjelenítése. A magyarok hozzájárulása az informatika eredményeihez megalapozza azt az igényt, hogy az immár több mint ötvenéves múlt története, alkotásai, szereplői, eseményei dokumentálásra és bemutatására kerüljenek.”

Ennek az elhatározásnak megfelelően döntött az NJSZT korábban a szegedi *Informatikatörténeti Kiállításról*, melynek gyűjtőköre a Magyarországon gyártott vagy itt működő számítástechnikai berendezéseket öleli fel.

E döntés alapján kezdte el az iTF, mint a Társaság szakmai közössége kialakítani a *Magyar Informatikatörténeti Adattárat*.

Gyűjtőkör:

- A számítástechnikai (szinonimaként: informatikai) szakma szellemi és tárgyi eredményei, eseményei. Idetartoznak a számítástudomány alapjai, a különféle hardverek, szoftverek, alkalmazások, (országos) adatbázisok, valamint az elektronikus rendszerek szervezésének eszközei. De például nem értjük ide a híradástechnika, műszertechnika, elektronikus média, automatizálás stb. eseményeit – ezek akkor képezik gyűjtőkörünk részét, ha mint informatikai alkalmazások kerülnek előtérbe.
- Különösként is az érdeklődés homlokterében állnak a hazai gyártású vagy itthon jelentős szerepet betöltő számítógépek, szoftverek, alkalmazások, országos adatbázisok, informatikusok (és személyükhöz kapcsolódó adatok, relikviák), számítástechnikai intézmények, a számítástechnikai kultúra eseményei (pl. könyvek, időszaki kiadványok, kiállítások, kongresszusok, a hazai informatika történetében kiemelkedő fontosságú határozatok, stratégiák, események dokumentumai), egyesületek, szövetségek, iratok és egyéb dokumentumok.

- Az *Adattár* gyűjtőköre elsősorban az itthon készült vagy itthon jelentős mértékben alkalmazott termékekre irányul, figyelemmel kísérik azonban a hazai gyökerű (vonatkozású) külföldi eredményeket is. Ugyancsak gyűjtőkörünkbe tartoznak a hazai származású, de külföldön híressé vált magyar informatikusokra vonatkozó adatok.

Figyelembe véve az *Adattár* volumenét és fókuszát, tevékenysége során – a fent vázolt gyűjtési körre vonatkozóan – elsősorban információt gyűjt, dolgoz fel, tárol és megjelenít. A gyűjtés során óhatatlanul találkozunk az információk alapjául szolgáló objektumokkal is, így az ezekkel kapcsolatos nyilvántartást is elvégezzük.

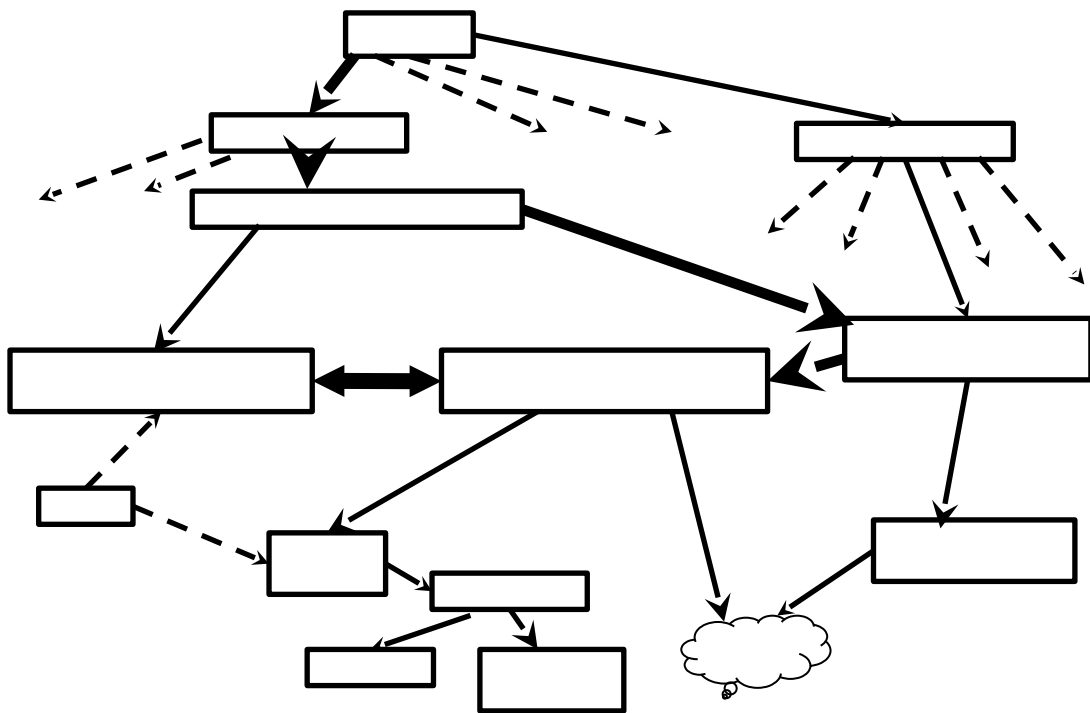
Az *Adattár virtuális* abban az értelemben, hogy elsősorban elektronikusan tárolja az összegyűjtött információkat. Az összegyűjtött információkról, objektumokról az azonosítási adatok az *Adattár* nyilvántartásába kerülnek, arról elektronikusan tájékoztató érhető el, azonban a tárgyi formában is megjelenő tételek, objektumok, relikviák több helyen kerülnek fizikailag elhelyezésre, tárolásra: vagy az NJSZT „kézi raktárában”, vagy együttműködési megállapodások alapján különböző szakintézményeknél (pl. múzeumok, könyvtárak, levéltárak, NIIF). Az *Adattár* gyűjtési munkája során tisztázni szükséges azt, hogy a különböző tételeket hol gyűjtik, s hogyan informálja egymást a gyűjtőhely, a tárolóhely és az iTF elektronikus honlapja.

A *Magyar Informatikatörténeti Adattár* az NJSZT szakmai közösségeként, projekt formájában az Informatikatörténeti Fórum hozza létre és kezeli.

Jelen tanulmány a *Magyar Informatikatörténeti Adattár Megvalósítási rendszerterve*.

2 Az Adattár helye a NJSZT-ben

Az *Adattár* elhelyezkedését az NJSZT szervezetében, illetve a kapcsolati és irányítási viszonyokat az alábbi állítások határozzák meg (ld. az alábbi ábrán):

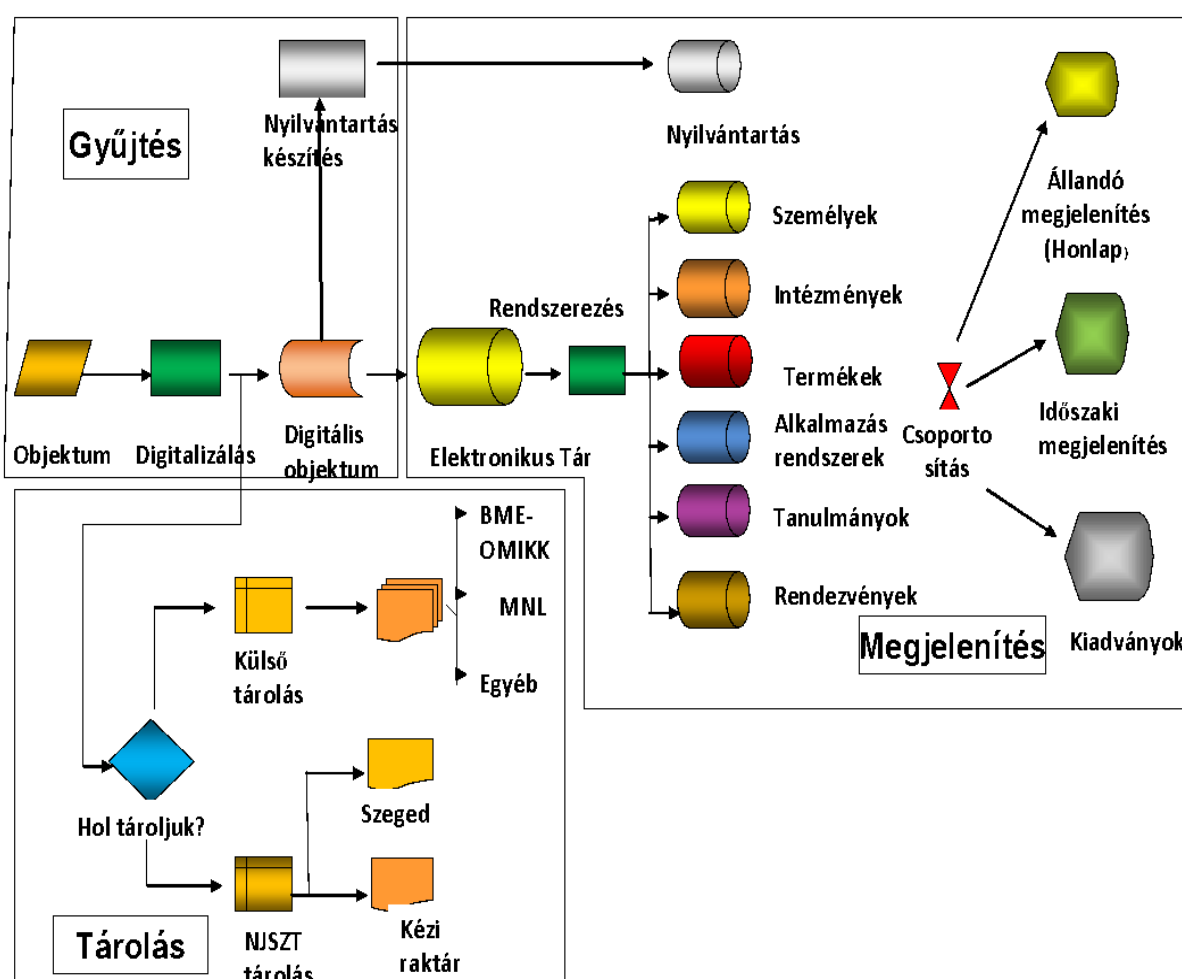
- a) A „múlt értékeinek megőrzése” az NJSZT kiemelt feladatainak egyike, amelyet két – egymással szoros kapcsolatot fenntartó – központi projekt
 - a szegedi *Informatikatörténeti Kiállítás* (ITK) és
 - a *Magyar Informatikatörténeti Adattár* valósít meg.
- b) Ezen központi projekteket az NJSZT ügyvezető igazgatója koordinálja. Az *Adattár* esetében a projekt feladatai az iTF keretében kerülnek végrehajtásra, és az iTF elnöke felügyeli a kialakított projektszervezetben belül.
- c) Az iTF az NJSZT szakmai közösségeinek egyike, amely az *Adattár*-projekt végzése mellett más feladatokat is ellát (rendezvények szervezése stb.).

- d) A szegedi ITK és az *Adattár* egymással szoros együttműködésben dolgozik, és egymás eredményeit harmonikusan kiegészítve reprezentálják a hazai számítástechnika történetét.
- e) A múlt emlékei gyűjtésének (ld. 3. fejezet) eredményei közül főszabályként a kézzelfogható dolgok („tárgyak”) az ITK-ba, az információjellegűek (beleértve az írásos anyagokat is) pedig az *Adattár*ba kerülnek.
- f) Az *Adattár*ban az információk általában elektronikus formában tárolódnak. Az értékesebb – vagy elektronikusan meg nem lévő – anyagok fizikai változatai (papír, adathordozó stb.) egy „kézi raktár”-ban (NJSZT), illetve nagyobb mennyiség esetén valamilyen szerződéses partnernél (pl. BME–OMIKK, NIIF, MNL stb.) kerülnek elhelyezésre. Ugyanez történik a begyűjtött, de még nem feldolgozott anyagokkal is (pl. hagyatékok).
- g) A feldolgozott dokumentumok az iTF honlapján kerülnek publikálásra. Ugyanitt jelenik meg információ az iTF-nek az *Adattár*on kívüli tevékenységeiről is. (Bővebben ld. a 4. fejezetben.)

3 Az Adattár szerkezete és létrehozásának folyamata

Az *Adattár* meghatározott céljának és tématerületeinek megvalósítása többéves fejlesztői, szervezői feladatot jelent. E többéves munka eredménye lehet az *Adattár* három fő tevékenységének megvalósítása, beleértve ennek működtetését is.

Az *Adattár* szerkezetét és létrehozásának folyamatát, azok egymásra épülését az alábbiakban adjuk meg.

3.1 A folyamatábrán feltüntetett tevékenységek ismertetése

3.1.1 Gyűjtés

Objektum

Az *Adattár* gyűjt minden olyan objektumot (tárgyat, információt), amelyek a magyar informatikatörténet részét képezhetik, alapját adhatják. Az *Adattárba* érkező objektumok

- tárgyak vagy
- médiahordozón lévő információ (pl. interneten található, file-ra történő utalás), vagy
- egyéb relikviák (előre – ma még – nem ismert formában) lehetnek.

A tárgyak lehetnek személyekhez tartozó személyes dokumentumok, ingóságok vagy elektronikus eszközök. A tárgyak tárolása nem az *Adattár* feladata, azonban minden beérkezett tárgy, bárhová is kerül, nyilvántartása az *Adattárban* történik. A médiahordozón lévő információk lehetnek papíralapúak, fényképek, videók vagy elektronikus adathordozón rögzítettek.

Az objektumok egyrészt magánszemélyektől vagy intézményektől adományozás, ajándékozás, örökhagyás vagy letét útján kerülhetnek az *Adattárba*. Az objektumok másik részét az Informatikatörténeti Fórum kezdeményezéseként felvett gyűjtések, videóriportok, életutak, konferenciák stb. adják.

A gyűjtött objektumok között lehet más honlapon, az interneten megtalálható elektronikus információ is.

Az objektumokat az *Adattár* folyamatosan gyűjti, a gyűjtésről időnként („toborzó”) felhívásokat tesz közzé. Egyes esetekben azonban (pl. különleges évfordulók, speciális események, az *Adattár* első verziójának létrehozása stb.) koncentráltan, tematikus gyűjtést is végez.

Digitalizálás

Az *Adattárba* minden beérkező, gyűjtött objektum digitalizálásra (digitális fénykép, jellemző információk) kerül, hacsak valamilyen okból (pl. jogi, technikai stb.) ez nem lehetséges.

Az internetről „gyűjtött” információ esetén a Szakértői csapat elemzése (pl. az anyag fontossága, a közlő külső hely „stabilitása”) és döntése után vagy átmásoljuk azt az *Elektronikus tárba* (megfelelő jogi és technikai feltételek teljesülése esetén) vagy linkkel (külső URL) hivatkozunk rá.

Digitalizálásra kerülnek azon írásos dokumentumok is, amelyek tartalma más formában nem jeleníthető meg a honlapon.

A digitalizálás az *Adattár* munkahelyén történik. Tároló helye az *Elektronikus tár*.

Nyilvántartás készítése:

Minden digitalizált objektumról, tárgyról és megőrzendő adathordozóról, internetről gyűjtött információról elektronikus nyilvántartás készül. Az *Adattár* tehát alapvetően minden gyűjtött objektumról információt gyűjt, és elektronikus nyilvántartást vezet róluk. Ha adott esetben magát az objektumot máshol kell tárolni, róla információ az *Adattárban* is megtalálható lesz.

Digitális objektum: lásd a *Digitalizálás*nál írottakat.

3.1.2 Tárolás

Hol tároljunk?

A cél az, hogy az objektumokat (illetve a róluk készült digitális objektumokat), valamint a nem digitális változatokat (feltehetően tárgyak, papíralapú adathordozón található információ) a lehetőségekhez képest megőrizzük.

Az objektumokat

- az NJSZT-vel szerződéses kapcsolatban álló, külső tárolóhelyen, ahonnan az objektumok kívánságra offline módon visszakereshetők, vagy
- az NJSZT egyéb kijelölt tárolóhelyein („kézi raktár”) tároljuk.

Külső tárolás

Az objektumok a *Külső tárolóhelyre letétként* kerülnek. Azok visszakereshetőségét online módon biztosítja az iTF honlapján megjelenő nyilvántartás, illetve offline módon az NJSZT-vel szerződésben álló *Külső tárolóhely*. Ezek olyan intézmények, amelyek vállalják a nem digitalizált objektumaink (offline) visszakereshető formában való tárolását.

A rendszer tervezése idején a következő helyekkel javaslunk kapcsolat kialakítását:

- BME–OMIKK,
- Magyar Nemzeti Levéltár.

NJSZT-tárolás

Egyes objektumok tárolását (különösen becses, illetve gyakran használt tárgyak) az NJSZT saját tárolóhelyein végzi.

- Szeged: Az ITK-ba kerülnek a számítástechnikai berendezések, az egyes személyes relikviák, illetve az egyes adathordozón található objektumok (pl. könyvek, kéziratok stb.) a kötendő megállapodás alapján a nyilvántartásba vétel után.

- Kézi raktár: Egyes objektumokat (pl. kéziratok, könyvek, fényképek, videók stb.) az NJSZT központjában található polcrendszeren („Kézi raktár”) tároljuk. E helyen tárolódnak azok az objektumok is, amelyek ugyan begyűjtésre kerültek, ám még nem kerültek digitalizálásra, feldolgozásra.

3.1.3 Megjelenítés

Elektronikus tár

Itt tárolandók a digitális objektumok, amelyek ténylegesen képezik az *Adattár* állományát.

Az Elektronikus tár tartalmaz

- egyrészt egy *file-tárat*, amely az *Adattár*ba felvett valamennyi elektronikusan tárolt információt tartalmazza,
- másrészt *rovatokat*, amelyek rendszerezett információt adnak
 - a hazai informatika történetében szereplő személyekről és
 - intézményekről, valamint az általuk előállított, illetve használt
 - hardver, szoftver és orgver termékekről és
 - alkalmazási rendszerekről, továbbá
 - a (hazai) informatika történetével foglalkozó tanulmányokról és
 - a (hazai) informatikatörténet jelentősebb rendezvényeiről.

A fentieket egységes kifejezéssel „entitás”-oknak nevezve, a rovatok minden egyes (rovatba sorolt) entitásról tartalmaznak egy – az adott rovat sajátosságainak megfelelő szerkezetű – Információs lapot, amelyben az entitás rövid „leírása” (a leírás lehet szöveg, kép, táblázat vagy ezek kombinációja) mellett hivatkozások találhatók a file-tárban lévő egy vagy több file-ra, amelyek az adott entitásokról szóló információkat tartalmazzák.

(Például: „Személyek” rovat egyes entitásait a magyar informatikatörténet egyes szereplői szolgáltatják, az egyes entításokhoz rendelt Információs lap pedig tartalmaz egy rövid életleírást és egy fényképet. Hasonlóan az „Intézmények” rovat entitásait az egyes informatikai intézmények szolgáltatják, amelyekhez rendelt Információs lapok az intézmény nevét, elhelyezkedését mutató térképet és egy, az intézményről gyűjtött, jellemzően néhány adatot, táblázatot tartalmaz. A történeti tanulmányokról szóló Információs lap a könyv vagy tanulmány címlapjának képe mellett utal a szöveg tárolási helyére. Kulcsszóként megadható egyrészt a tartalmi jellemzés, másrészt a megjelenési forma.)

Az egyes entitásokhoz különböző tulajdonságok (pl. kötelező attribútumok) vannak hozzárendelve, amelyek alapján a rovatokban az entitásokat különböző szempontok szerint csoportosító listák, illetve táblázatok mutatják be.

Az Elektronikus tár rendelkezik un. kapcsolati hálóval (linkek gyűjteményével), amelynek segítségével a személyek, az intézmények, az események, a tanulmányok és az esetleges más rovatok közötti összefüggések, kapcsolatok (linkek) jeleníthetők meg.

3.1.3.1 Rendszerezés

Az Elektronikus tár szerkezetéből következően a digitális objektumokat (azaz a magyar informatikatörténet szempontjából releváns információk digitális változatát) rendszerezhetőségük, valamint különböző rendezettségű megjelentetésük miatt tartalmuk szerint különböző **Rovatok**ba osztjuk, illetve rendezzük.

Az alábbi rovatokat azonosítottuk:

Személyek

Az *Adattár*nak ebben a rovatában a magyar informatikatörténetben említésre méltó szerepet betöltő személyekre vonatkozó információk kerülnek gyűjtésre. Az Elektronikus tár 2014 nyarára elkészülő első verziójában különös figyelmet szentelünk azoknak, akik pályájukat 1990-ig Magyarországon kezdték meg és jelentős részét itt is töltötték.

A személyekről gyűjtött adatokat az alábbi csoportokra osztjuk:

- *Akik már nincsenek közöttünk.* E csoport emléket állít azoknak az informatikusoknak, akik említésre méltó szerepet tölthettek be a magyar informatika kialakításában, azonban már nem élnek.
- *Életutak.* E csoportban információt közlünk a magyar informatika történetét meghatározó személyekről.

Három típusát különböztetjük meg a gyűjtött információknak:

- írások az adott személyről,
- videó- és szöveges interjúk,
- életút-leírások.
- *Egyéb szempont alapján megjelenők.* Olyan személyek, akik valamilyen specifikus tevékenység következtében „listázhatók”, és/vagy említésre méltó szerepet tölthettek, töltenek be. Így gyűjtés készül többek között
 - a szakértőkről, illetve
 - az NJSZT által kitüntetettekről.

Annak tudatában, hogy egyszer a jelenből is múlt válik, szükségét érezzük annak is, hogy a jelenünk (közelmúltunk) aktív egyéniségeiről koruktól, eredményeiktől függetlenül is adatokat gyűjtsünk. Ezzel a rendszer folyamatos működését és az *Adattár* mindenkori „évrékségét” nagymértékben megkönnyítenénk. Így (esetleges) tervként felmerül egy „Kikicsoda az informatikában” önkéntes információgyűjtés lehetősége.

Intézmények

Az *Adattár*nak ebben a rovatába kerülnek a számítástechnikai, szervezési (továbbiakban informatikai) cégek, államigazgatási szervek, „hivatalok” (összefoglaló néven: intézmények) adatai. E körbe tartozik minden olyan említett intézmény, amely valamilyen formában jelen volt az informatikai életben, így az újságok, folyóiratok, könyvek kiadói is. (Jelenleg – 1990-ig terjedően – mintegy 100 intézményt azonosítottunk be.)

Az *Intézmények* Információs lapján az intézmény neve, székhelyének fényképe, geográfiai elhelyezkedése mellett egy táblázat (attribútumok) is kitöltésre kerül (amilyen mértékben az információk megszerezhetők).

A táblázat fejezetei:

- alapítás formája, cím;
- tevékenységi kör;
- publikációk az intézménnyel összefüggésben;
- fellelhető dokumentumok az intézmény életéről;
- főbb jelentősebb projektek;
- főbb jelentősebb fejlesztések/termékek/alkalmazások;
- átalakulások – jelenlegi helyzet;
- érdekességek;
- kulcspozíciók – emberek.

Ha további releváns információt is sikerül beszerezni a gyűjtés folyamatában az intézményekről, akkor egy hosszabb bemutatkozásra is lehetőséget biztosítunk, képekkel, dokumentumokkal és szakmai mellékletekkel együtt.

Az intézmények bemutatásához egy ún. idővonalat is megjelenítünk, amely időrendben mutatja meg az adott intézmény alakulásának idejét, ahonnan az intézmény ismertetését el lehet érni.

Termékek

Az *Adattár*nak ebbe a rovatába azok a Magyarországon számottevő informatikai termékekről kerülnek digitalizált információk (leírások, fényképek, hivatkozások), amelyek Magyarországon készültek vagy Magyarországon jelentős alkalmazásra, felhasználásra találtak. Ezeket az alábbiak szerint csoportosítottuk:

- hardver,
- szoftver,
- orgver,
- időszaki kiadványok.

Alkalmazási rendszerek

A bevezetett alkalmazási rendszereket az alábbi területek szerint csoportosítottuk:

- tudományos számítások (matematikai csomag, operációkutatás, modellezés, szimuláció, AI megoldások stb.);
- vállalatirányítási rendszerek (vállalat-management, ügyvitel stb.);
- állami és közigazgatási (online) adatbázisok;
- műszaki tervezés, manufacturing (CAD, CAM);
- szövegmanipulálás;
- folyamatvezérlés, embedded számítástechnika, robotika;
- képalkotó diagnosztika, térinformatika;
- tranzakciós rendszerek (légi közlekedés, bankinformatika, kórházinformatika stb.);
- harcászati informatika (nem ismerjük igazából);
- közösségi informatika;
- játékok;
- multimédia, virtuális, való;
- szervezési, irányítási rendszerek.

Az alkalmazási rendszerek csoportosítása ágazatonként is tovább bontható.

Tanulmányok

Az *Adattár*nak ebben a rovatában az informatikatörténettel foglalkozó írásos anyagok kerülnek gyűjtésre. Ezeket az alábbi tartalmi csoportokba osztjuk:

- *Informatika általános története* – elsősorban a magyar vonatkozású, tehát magyar szerzőtől származó vagy magyar szakemberekről, illetve magyar eredményekről szóló írások.

- *Magyarországi informatikatörténet* – a hazai informatika történetéről szóló általános írások, amennyiben nem sorolhatók be az alábbi csoportok valamelyikébe.
- *Valamely szakterület hazai művelésének átfogó története* – ide tartoznak az egyes tevékenységi körök (pl. oktatás) vagy alkalmazási területek.
- *Intézmények informatikai tevékenységének története* – beleértve az intézmény által elért eredmények (termékek és alkalmazások) leírását is.

A fenti csoportokon belül – tetszőleges hierarchiamélységig – alcsoportok képezhetők. A tételek között lehetnek olyanok, amelyekre más rovatokból is történik hivatkozás.

A fentiek szerinti tartalmi behatárolás mellett minden tételnél megjelölésre kerül a megjelenés formája és a tárolás helye:

- a leggyakrabban előforduló elektronikus tárolás esetében ez a tárolás helyét mutató URL;
- nyomtatott formában (is) megjelenő anyagoknál egyrészt egy bibliográfiai leírás (és/vagy arra mutató link), másrészt a fizikai tárolás helye;
- papírtól különböző adathordozón való megjelenés esetében értelemszerűen megadandók az azonosításhoz szükséges adatok;
- egyes anyagok esetében további tulajdonságok megadására is sor kerülhet (pl. nyelv, bizalmas jelleg stb.).

A tárolt anyagok fentiek szerinti katalogizálásának rendszerét úgy kell kidolgozni, hogy az mind a tárolás és visszakeresés feladataira, mind az anyagoknak a honlapon való megjelenítésére alkalmas legyen.

Rendezvények

Ide kerülnek a régebbi vagy a közelebbi múlt jelentősebb számítástechnikai rendezvényeinek (pl. nemzetközi konferenciák, kongresszusok, NJSZT nagy rendezvényei stb.) archiválandó anyagai, újságcikkek, szervezők, meghívók, fényképek, előadások stb.

3.1.3.2 Csoportosítás

Az Elektronikus tárban található *Rovatok*ban lévő adatokat az *Adattár* elektronikusan jeleníti meg (kivéve a *Kiadványt*). Az információknak – a felhasználás módja és a „látogató” igénye alapján – a megjelenítés más-más csoportosítására is van lehetőség.

- Állandó megjelenítés – az *Adattár* tartalma elektronikus közzétételének rendszeres formája a megadott *Rovatokra* vonatkozóan, az információk folyamatos és frissített megjelenítése az itf.njszt.hu honlapon. Ezt nevezhetjük állandó megjelenítésnek.
- Időszaki megjelenítés – egyes alkalmak kapcsán (pl. sajátos megkeresésre, az ITK-val együttműködve stb.) speciális összeállítások készítése esetében, amely vagy az Állandó megjelenítéssel említett saját honlapon, vagy az alkalomnak megfelelő egyéb helyen jelenik meg.
- Kiadvány – az *Adattár* információinak alapján időszakonként magyar informatikatörténeti kiadványok készülhetnek, kötet/számozott sorozat formájában, digitálisan és/vagy papíralapon.

A szokásos webes visszakereshetőségeken kívül szándékunk szerint nyomtatott formában egy (esetleg több) *Ki kicsoda a...* típusú papíralapú kiadvány is szerkeszthető az összegyűjtött anyagból.

3.2.3.3 Nyilvántartás

A *Nyilvántartás* alapvetően tartalmazza az objektum

- sorszámát;
- köznyelven is megérthető leírását;
- tárolási helyét, illetve azonosítóját;
- fényképét, annak jellemző információit;
- szükség és kérés esetén az ajándékozó, adományozó személyét (amennyiben az illető nevének feltüntetésével egyetért), illetve az ajándékozás/adományozás státuszát (ajándékozás vagy letét);
- feldolgozásának fokát.

Amint az *Adattár* birtokában lévő digitális objektumok hivatkozással ellátott nyilvántartása megtörténik, az érdeklődők számára ez az információ elektronikusan (a honlapon) hozzáférhető lesz. (Ennek feltételei és formája még kidolgozandó.)

4 Kapcsolat az iTF-honlappal

Az *Adattár* számára az iTF honlapja (<http://itf.njszt.hu/>) jelenti azt az „ablakot”, amelyen keresztül az *Adattár* tartalma a külvilág számára elsősorban láthatóvá válik. Ezért (is) fontos az,

hogy az *Elektronikus tárnak* a 3. fejezetben leírt szerkezete és a honlap készítésére használt eszköz megoldásai megfelelő összhangban legyenek egymással.

A honlap készítése jelenleg a *WordPress* eszközzel történik, ahol

- a digitális objektumokat tartalmazó file-ok a *Médiatárban* vannak elhelyezve;
- az egyes tételekről készülő Információs lapok *bejegyzés* formájában készülnek el, a rovatoknak megfelelő *template*-ek szerint;
- ezek *hivatkozásokat* tartalmaznak az adott tétellel kapcsolatban a *Médiatárban* tárolt file-okra;
- a tételek tulajdonságai a bejegyzésekhez rendelt *kategóriák* formájában vannak meghatározva;
- megfelelő beépített eljárások (*catlist*, *table-press*) állnak rendelkezésre a kategóriák különböző kombinációk alapján történő listázására és táblázat készítésére.

Más honlapkészítő eszközre való esetleges áttéréskor a fenti megfeleltetéseket az ott használatos megoldásokkal kell biztosítani.

Az eszköz megválasztásánál fontos szempont az, hogy

- egyrészt annak kezelése könnyen elsajátítható legyen, lehetővé téve azt, hogy az egyszerű bevitelket és változtatásokat az *Adattár* egyes részeinek kezelői (rovatgazdák) közvetlenül, külső segítség nélkül el tudják végezni;
- másrészt álljon rendelkezésre az eszközzel kapcsolatos megfelelő szakértelem a bonyolultabb problémák megoldására, illetve az *Adattár* igényeinek megfelelő webdesign létrehozására (*Adattár* informatikai rendszergazda, illetve esetleges további szakértők).

A honlap az *Adattár* tartalmának publikálása mellett az iTF egész tevékenységének megjelenítésére is szolgál. Ennek megfelelően tartalmaz rovatokat

- az iTF-ről szóló általános információk közlésére,
- az informatikatörténettel kapcsolatos hírek közlésére, különös tekintettel az iTF rendezvényeinek meghirdetésére,
- a lezajlott rendezvények előadásanyagainak (prezentációk és videó) dokumentálására.

A honlap kezdőlapja a legközelebbi és legutóbbi rendezvények adatai mellett tartalmaz egy ablakot az *Adattár*-ban bekövetkezett legutóbbi fontosabb változások közzétételére, valamint válogatott híreket az NJSZT, illetve az ITK honlapjáról.

5 Az Adattár működtetése a kialakítás időszakában

Az *Adattár*val kapcsolatos elvárásokat elvileg két oldalról közelítjük meg, egyrészt a kialakítás/fejlesztés időszaka, másrészt a már „üzemszerűen” működő *Adattár* működtetése felől.

A jelenlegi, 2014-es év olyan sajátos időszak, amelyben párhuzamosan zajlik a fejlesztés, a kialakítás és az üzemszerű működtetés beindítása, valamint az előretétekintés a gyűjtés és a tárolás végleges kialakítása szempontjából. Ezért lényegesnek tartjuk – a mérföldkövek, a teendők szerinti működtetés mellett – a projekt működési alapelveinek meghatározását is.

A feladatok kialakításánál figyelembe vettük, hogy az *Adattár* tekintetében már jelentős lépések történtek a *Megvalósítási rendszerterv* készítését megelőző időszakban is. Így már megkezdődött az *Elektronikus tár* részleges, előzetes feltöltése (honlaptartalom és -forma kialakítása, információgyűjtés, megjelenítés stb.) az iTF információszerző és -gyűjtő tevékenysége eredményeként.

5.1 Alapelvek:

- A kialakítás és fejlesztés alapvetően közösségi munka egy *Szakértői csapat* szakmai irányításával.
- Amit eddig csináltunk, azt kell folytatni. Szervezettebben, professzionálisabban, kiszélesítve a gyűjtést és a feldolgozást az önkéntesekkel.
- Az *Adattár* rovatainak felelőse van (*rovatgazda*), aki a kialakítás mellett jelenleg az adatok felvitelét is végzi, „üzemszerű” működésnél ezt várhatóan a projekttitkár fogja végezni a rovatgazda felügyeletével.
- A gyűjtés eredményeképpen egy teljes körű „*objektumnyilvántartás*” készül, kialakítva az azonosító rendszerét is, jelenleg „manuálisan”, 2015-ben információrendszerrel támogatva.
- Működtetjük az un. *nyilvántartás állományt*, hogy a gyűjtött objektumok digitális jellemzőit semmilyen körülmények között ne veszítsük el.
- Szükséges egy „*fejlesztési-tesztelési adattár*” létrehozása is, az éles, nyilvános *Adattár* mellett.

- Az *Adattár* elektronikus adatainak tárolására az NIIF teljes körű szolgáltatásait, szervereit vesszük igénybe a velük létrejött megállapodás alapján.
- Kialakítandó az archiválás, az adatvédelem és a biztonság rendje az NIIF-vel egyeztetve.
- Kialakításra kerül a dokumentálás/nyilvántartás rendje és ezek karbantartási eljárása.
- Az *Adattár*ba a tárolt információk minden esetben jogilag tiszta módon kerülnek be.
- Amíg a fejlesztés és kialakítás folyik, addig a gyűjtést a Szakértői csapat felügyeli, a projektvezető és a projekttitkár közreműködésével, amikor már „üzemszerű” lesz, akkor a Szakértői csapat felügyeletével a projekttitkár hajtja végre.
- A tárolási helyekkel, az archívum-szolgáltatókkal (a jogilag védett anyagok tárolását végzők) és a társszervezetekkel a Szakértői csapat által előkészített megállapodás az NJSZT ügyrendjének megfelelően kerül aláírásra. A megállapodások után a projekttitkár hajtja végre a feladatot a Szakértői csapat kijelölt személyével együtt.
- A cél az, hogy amikor az *Adattár* már „üzemszerűen” fog működni, akkor annak működtetését – a bejáratott eljárások és a kialakítandó háttér-információrendszer támogatásával –, a szakmai felügyeletet továbbra is ellátó Szakértői csapat segítségével a projekttitkárnak kell ellátni.
- A begyűjtött objektumok azonosítását, feldolgozását, rendszerezését, a tulajdonságok meghatározását a Szakértői csapat végzi.
- A gyűjtés tekintetében – bár jelenleg az informatikatörténet 1990 előtti időszakára fókuszálunk – befogadunk minden információt, dokumentumot, objektumot a későbbi időszakból is. Ezzel a közelmúlt és a jelenkor majdani feldolgozását kívánjuk megkönnyíteni.
- A munkába bekapcsolódó (remélt nagyszámú) önkénteseknek – akiket elsősorban információgyűjtésre, rendszerezésre, tanulmányok írására kívánjuk bevonni – több fórumot fogunk tartani, hogy minél hatékonyabban tudjanak bekapcsolódni a feladatok elvégzésébe. A fórum keretében ismertetésre kerül az *Adattár* célja, felépítése, működtetése, valamint konzultáció keretében a munkába való becsatlakozás lehetőségeit mutatjuk be, adjuk meg.
- Az *Adattár* kialakításának időszakában és a későbbiekben is, a Szakértői csapat a projektvezető szervezésében rendszeres megbeszélést tart, ahol egyrészt a kidolgozott részletes cselekvési terv áttekintése, az előrehaladás nyugtázása mellett a kockázatok és a nyitott kérdések kezelése is meg fog történni.

- Az *Elektronikus tár* elkészítésének előrehaladása, tartalommal való feltöltése az idő síkján periodizálható. Egyelőre egyéves időtávban gondolkodunk a feltöltöttség tekintetében. Amikor 2014. év végén az értékelés megtörténik, akkor lehet biztosabb becslést adni arra, hogy a végső kitűzött cél (dolgozzuk fel a magyar informatika történetét 1990-ig) mikorra érhető el legalább 90 %-os minőségben.
- Lényeges a „társadalmasítás”, további az önkéntesek bevonása a munkába, ehhez az *Adattár* honlapjának egyik menüpontja (lapja) az *Adattár* „működtetői” és a külső felhasználókkal, érdeklődőkkel való kapcsolattartást biztosítja.
- Az iTF honlapján megtalálható „Kapcsolatok” menüpont (lap) négyféle feladatot lát el:
 - telefon- és e-mailkapcsolat felvételének lehetőségét;
 - információs lapok, formanyomtatványok biztosítását a honlapon keresztül az információgyűjtés elősegítésére;
 - GYIK kezelést;
 - a gyűjtési és a feldolgozási feladatok elvégzéséhez, az *Adattár* kialakításnak és működtetésének munkáiba való bekapcsolódásra való jelentkezés lehetőségét.
- „Látogatottság” mérése: meg kell oldani, hogy mérhető legyen, hányan érik el a honlapot, hányan jelentkeznek be a „kapcsolat menüpont”-on, milyen és hány letöltés történik a honlapról.

5.2 Mérföldkövek és teendők 2014-ben

A jelenleg ismertek alapján az alábbi határidőkre tervezzük a beazonosított feladatok elvégzését:

2014. január	<i>Megvalósítási rendszerterv</i> átadása az NJSZT Elnökségnek (2014. 01. 14.). Projekttitkár felvétele. Megállapodás az Óbudai Egyetem (továbbiakban: ÓE) és az NJSZT között a munkahely kialakításáról. Projekttitkár és az <i>Adattár</i> informatikai rendszergazdájának bekapcsolása az <i>Adattár</i> megvalósításába.
2014. március	A gyűjtött objektumokról a nyilvántartás szerkezetének véglegesítése, a lehetőségek meghatározása. Az <i>Adattár</i> megjelenítésének (honlap), adatlapjainak és funkcióinak véglegesítése.

	Az <i>Adattár</i> gyűjtőmunkájának meghirdetése a tagság soraiban, önkéntes közreműködők szervezése. Videóinterjú készítése folyamatosan.
2014. április	Együttműködés kialakítása a szegedi ITK-val. Az <i>Adattár kapcsolati menüpont</i> kezelésének beindítása. A gyűjtési munka feladatainak meghatározása. A NJSZT-n „belüli” közvetlen PR- és marketingfeladatok beindítása.
2014. május	Társszervezetekkel való megállapodás. Jogilag védett anyagok tárolását végző intézményekkel (TV, archívumok, könyvtárak, könyvkiadók stb.) megállapodás a kapcsolati, hivatkozási lehetőségekről (archív intézmények). „Tárolóhelyekkel” történő egyeztetés, megállapodás. Az <i>Adattár</i> működtetési rendjének kialakítása.
2014. június	Első PR- és marketingakció, az <i>Adattár</i> „hivatalos” beindítása. Beszámoló az iTF Elnökségnek és a NJSZT Elnökségnek (2014. 06. 18.).
2014. szeptember	A kapott és beszerzett információk, dokumentumok folyamatos feldolgozása az adattári megjelenítéshez.
2014. november	Második PR- és marketingakció. A kialakított együttműködések értékelése, finomítása.
2014. december	A projekt I. fázisának lezárása.
2015. január	Beszámoló, értékelés az iTF Elnökségnek és a NJSZT Elnökségnek. Előterjesztés a MITA (<i>Adattár</i>) fejlesztésének, működtetésének továbblépésére: projekt II. fázis.

6 PR- és marketingfeladatok

Egy ilyen típusú információrendszer készítése és működtetése, mely egyrészt információt közöl – remélve a társadalom széles (fiatalok, idősebbek, szakmabeliek, érdeklődők) körének –, másrészt az információk mellett tárgyakat gyűjt és feldolgoz, nem képzelhető el célratörő, de lehetőleg teljes körű PR- és marketingtevékenység nélkül.

2014-ben a folyamatos PR- és marketingtevékenység mellett két koncentrált akciót kívánunk indítani (2014. június, 2014. november).

A feladatok, amelyeket a PR- és marketingtevékenység kapcsán el kell végezni:

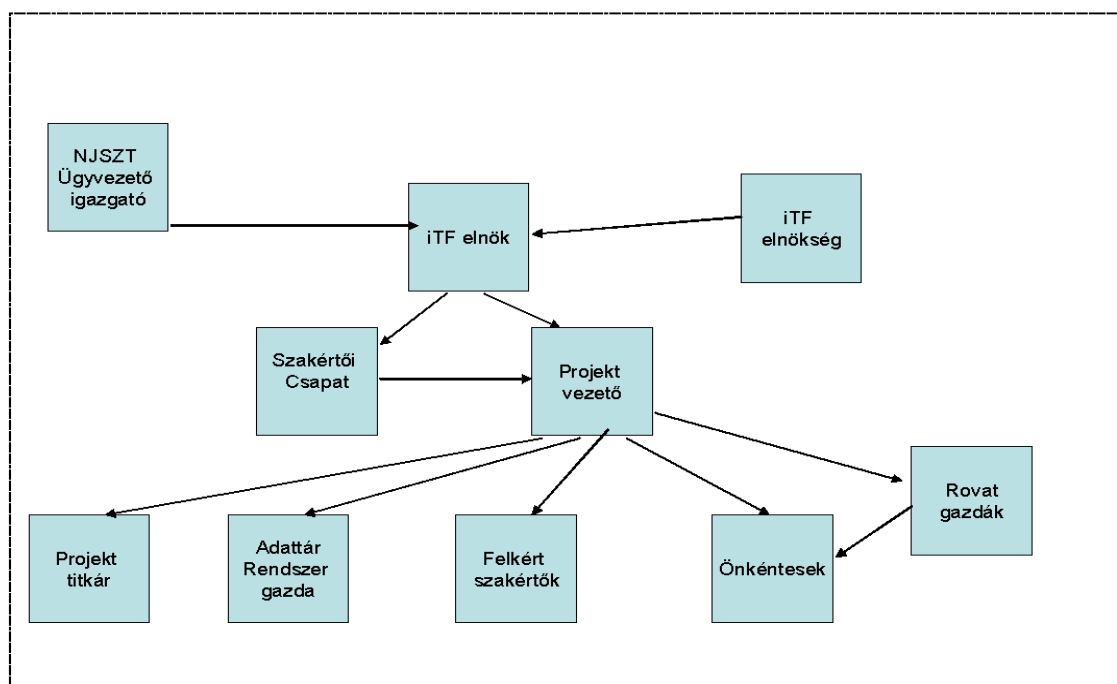
- NJSZT-n belül (2014. áprilistól folyamatosan):
 - megjelenés a *Mi újságban* (rendszeres ½ oldalas beszámoló);
 - megjelenés a *Hírlevélben* (hivatkozás a honlapra és a kapcsolati lehetőségekre);
 - részvétel rendezvényeken: hivatkozás az *Adattárra* (ehhez szöveg, dia készítése);
 - előadások tartása az *Adattárról* rendezvényeken (3 alkalom, pl. IT STAR Workshop on History of Computing és DE konferencián);
 - minden NJSZT-tag személyre szóló elektronikus levelet kap az *Adattárról*, a gyűjtési, feldolgozási lehetőségről és a munkába való bekapcsolódásról;
 - az NJSZT-honlap első oldalán megjelenik az iTF (és Adattár) logója mint link, az *Adattár* megtekintésének lehetőségével is.
- Közösségi portál (Facebook) készítése és megjelenés (2014. júniusig).
- Reklámanyagok készítése (2014. júniusig).
- A szegedi ITK-n és a társszervezeteknél (megállapodások után folyamatosan):
 - az iTF és az *Adattár* leírása, bemutatkozás;
 - link az iTF honlapjához;
 - kapcsolat lehetősége, „társadalmazás”-felhívás;
 - reklámanyagok átadása.
- Sajtóhírek (nyomtatott, elektronikus) megjelentetése – első alkalom (2014. június) hosszabb, majd főbb mérföldkövenként (2014. II. félévben).
- Interjúk a médiában az *Adattárról* (2 alkalom: 2014. június és december).
- Oktatási intézményekkel kapcsolatok kialakítása: pl. ÓE, BME, Corvinus, GDF, de lehetőleg minden egyetem-főiskola és szakközépiskola is.
- Logó és „szlogen”, „nyerő” mondat, egységes megjelenés formájának kialakítása az első PR-marketing akcióig (2014. június).
- A sajtómegjelenések és az *Adattár* (iTF) honlap-megkeresésének figyelése, értékelése: folyamatosan elemzésre kerül az *Adattárral* kapcsolatos sajtómegjelenések és a honlap elérése, letöltések, a „társadalmazás”, önkéntesek bevonásának eredményei.

7 Projektszervezet, szereplők

Az *Adattár* fejlesztését, létrehozását és működtetését projektszervezet keretében javasoljuk megvalósítani.

Adott, mint projektmunka feltétele a feladat (ld. 3. fejezet), a mérföldkövek és a határidők (ld. 5. fejezet), illetve a jelenlegi fejezetben megadott szervezet.

A projekt szervezeti ábrája:

Szervezet:

Az iTF elnökségéhez tartozóan, az elnök közvetlen irányításával, az NJSZT ügyvezető igazgatójának koordinálásával, a projektvezető vezetésével, a mellette működő Szakértői csapattal együttműködve történik a fejlesztés és a működtetés megszervezése és felügyelete.

A projektszervezet tagja a munkatársként alkalmazott projekttitkár és a megbízással foglalkoztatandó *Adattár* informatikai rendszergazda.

A feladatok végzésébe bekapcsoljuk az érdeklődő és munkát felvállaló önkénteseket, valamint a fejlesztéshez szükséges külső szakértőket.

Szerepkörök/felelősök:

- *NJSZT-ügyvezető*: koordinál, összhangot teremt az NJSZT többi projektjével, az NJSZT Elnökség döntésének megfelelően biztosítja a pénzügyi és dologi feltételeket.
- *iTF Elnökség*: figyelemmel kíséri a „fejlesztést”, aktívan részt vesz a „társadalmasítás”-ban és a gyűjtés megszervezésében, a tárolóhelyekkel való megállapodás előkészítésében.
- *iTF-elnök*: a mindenkori elnök közvetlen munkakapcsolatban van a Szakértői csapattal, a projektvezetővel, a projekttitkárral, aktív részese a szakmai és az egyetemi kapcsolatok biztosításának és a „társadalmasítás” koordinálásának a videó- és szöveges interjúk készítésének, az iTF-honlap karbantartásának.
- *Szakértői csapat*: Ballai János, Dettai Eleonóra, Dömölki Bálint, Havass Miklós, Kertészné Gérecz Eszter, Koltai Tamás, Kutor László, Megyery Károly (ez bővíthet): az *Adattár*-építés szakmai irányvonalának, teljeskörűségének biztosítása.
- *A projektvezető* Megyery Károly alapvető feladata:
 - részletes cselekvési terv készítése és betartatása;
 - kockázatok, nyitott kérdések kezelése;
 - beszámolók készítése (iTF Elnökség és NJSZT Elnökség számára), elfogadtatása;
 - a projektszervezet létrehozása és a leírtak szerinti működtetése.
- *A projekttitkár (teljes munkaidőben foglalkoztatott)* Dettai Eleonóra kiemelt feladatai:
 - Aktívan közreműködik a gyűjtésben, az objektumok fogadásában, a digitalizálásában, a tárolás folyamatában és a nyilvántartásban, valamint ezek jogi normáinak betartásában.
 - Tájékoztatja, eligazítja a felhasználókat a rendszerrel kapcsolatosan közvetlenül a honlap „kapcsolat” menü-ponton keresztül.
 - Az iTF és benne az *Adattár*-honlappal kapcsolatban:
 - iTF-honlap karbantartása;
 - az *Adattár* naprakésztségének biztosítása a *Megvalósítási rendszerterv*ben, illetve a működtetési eljárásnak megfelelően;
 - az egyablakos kapcsolattartás biztosítása az érdeklődőkkel;
 - file-tár nyilvántartása.

- Kezeli és nyilvántartja az NJSZT-ben üzemelő „Kézi raktár”-t, és/vagy együttműködési megállapodások alapján különböző szakintézményeknél elhelyezett dokumentumokat.
- Közreműködik az *Adattár* marketing akcióiban, tájékoztatás ad a honlap aktuális híreiről az NJSZT-n keresztül.
- Munkakapcsolatban van az ITK gondozóival.

Munkahelye az ÓE–NJSZT közötti megállapodás alapján az Óbudai Egyetemen kerül kialakításra.

- *Az Adattár informatikai rendszergazda* (még nincs meg) kiemelt feladatai:
 - kapcsolattartás az NIIF-fel;
 - a WordPress szoftver teljes körű ismerete alapján szakértés, támogatás;
 - archiválás, biztonsági kérdések megoldása;
 - a projekttitkári munkahely „rendszergazdai” funkciójának ellátása;
 - szoftverfejlesztés, szakértés, tanácsadás;
 - speciális szoftvereljárások készítése, szoftverfejlesztés (pl. formanyomtatványok, információs lapok kezelése, speciális lekérdezések, eljárások stb.).
- *Rovatgazdák:*
 - Személyek: Koltai Tamás,
 - Intézmények: Megyery Károly,
 - Termékek: Kutor László,
 - Alkalmazási rendszerek: Ballai János,
 - Tanulmányok: Dömölki Bálint,
 - Rendezvények: Havass Miklós.
- *Felkért szakértők:* időközben felmerülő külsősök (szoftveresek; copyright, szerzői és egyéb jogi kérdéseket rendező jogász; dizájnintervező stb.).
- *Önkéntesek:* a „társadalmasítás” keretében az *Adattár* gyűjtési és feldolgozási munkájába bekapcsolódó személyek.

8 Sikertényezők, kockázatok, nyitott kérdések

Az *Adattár*-projekttel kapcsolatos „járulékos” megfontolásokat az alábbi címszavak alatt részletezzük:

- sikertényezők,
- kockázatok,
- nyitott kérdések.

8.1 Sikertényezők

Az *Adattár* sikere a Szakértői csapat (NJSZT támogatásával) és a bekapcsolódó, közreműködő kollegák (önkéntesek) közös munkájának az eredménye lesz, amelyhez jelentős mértékben hozzájárulhatnak a munkába bekapcsolódó további intézmények és társszervezetek. Az alábbi sikertényezőket azonosítottuk:

- 2014. júniusra profi módon (egyértelmű, világos rovat-, tartalom- és szerkezetmegoldással) működőképes *Adattár*-honlap.
- Elismert információforrás legyen a magyar szakmai médiában, oktatásban, valamint legyen híre a szakmai berkeken túl is.
- Konstruktív együttműködés az ITK-val, a tárolási, kapcsolati és hivatkozási helyekkel (internetelérés, archívumok), illetve ezek sikeres működtetése.
- A ma már birtokunkban lévő információ (az iTF és az NJSZT archív anyagai, elsősorban a KSH vonzáskörzetében lévők) jelentős része legyen feldolgozva és tárolva a honlapon, valamint legyen teljeskörű a *Személyek* rovat „*Akik már...*” része. Legyen folyamatos az információfeltöltés és annak frissítése.
- Az Itf Elnök vezetésével, közreműködésével az egyetemek diákjai készítsenek 25 intézményleírást és 20 termékleírást.
- Legalább 15 fő önkéntes bekapcsolása a gyűjtésbe, a feldolgozásba, a „társadalmasításba”.
- A gyűjtési és tárolási tevékenység feladatainak meghatározása.
- Induljon el az *Intézmény – Személyek – Eredmények* összefüggéseinek feltárása és a már rendelkezésre álló objektumok (pl. hagyatékok) feldolgozása.
- Legyen a honlapon egy jól működő „kapcsolat” menü-pont.

8.2 Kockázatok

A *Megvalósítási rendszerterv* készítése során beazonosítottuk az alábbi kockázatokat:

- Kicsi a további személy, (önkéntes) bevonásának lehetősége.
- Eszközök, dokumentációk, hagyatékok tárolása nem biztosított (megállapodások csúszása, elmaradása).

- A NIIF-szerver hosszú távú biztonságos üzemeltetése.
- A projekttitkár és az *Adattár* informatikai rendszergazda belépésének csúszása.
- Marketingtevékenységgel nem tudjuk elérni a honlap kellő látogatottságát.
- A Szakértői csapat nem tud kellő időt a témára fordítani.

Az 5. fejezetben leírtaknak megfelelően ezeket a témákat a rendszeres projektmegbeszéléseken áttekintjük és aktualizáljuk.

8.3 Nyitott kérdések

A korábbi fejezetekben már említést tettünk, milyen alapvető kérdéseket kell a munka során megoldani. Ezeket most itt összegezzük:

- a honlap látogatottságának mérése (látogató, *Adattár*-kattintás, ezen belül rovat-látogatottság stb.),
- a hagyatékok feldolgozása,
- az objektumok tárolási helye,
- megállapodások a tárolásról, a kapcsolati-hivatkozási lehetőségekről,
- a sajtófigyelés megoldása,
- a copyright, a szerzői és egyéb jogi kérdések rendezése.

Függelék

Kitekintés hasonló célú hazai és külföldi webhelyekre

(Néhány példa az *Adattár*hoz hasonló célú rendszerekre.)

1. Nemzetközi informatikatörténeti szervezet (IT History Society) honlapja: ithistory.org

Tartalma:

- hardver- és szoftvertermékek adatbázisa,
- cégek adatbázisa,
- jelentős szakemberek listája (honor roll),
- informatikatörténettel foglalkozó webhelyek listája,
- szervezeti élet támogatása (eseménynaptár, blog stb.).

2. Orosz virtuális számítógépmúzeum: <http://computer-museum.ru/> (nagyraoszt oroszul)

Tartalma:

- részletes leírások szovjet számítógépekről,
- egyes ágazatok (félvezetőipar, távközlés, elektronika) története,
- „dicsőségstábla”: részletes életrajzok hazai szakemberekről (plusz néhány külföldiről),
- jogi és szabványosítási dokumentumok gyűjteménye,
- részletes hazai és nemzetközi kronológia (történeti események éves bontásban).

3. Egy széleskörű hazai történeti adattár: www.tortenelmitar.hu

Tartalma:

- részletes magyar történelmi kronológia;
- térképtár;
- életrajzok nagyszámú emberről;
- statisztikai adatok, táblázatok gyűjteménye;
- történeti művek gyűjteménye.

4. *Fejlett internetes megjelenéssel rendelkező hazai múzeum, az Iparművészeti Múzeum gyűjteményi adatbázisa:* <http://gyujtemeny.imm.hu/>

Tartalma:

- adattár (műtárgyak, kéziratok, a múzeum történetének iratanyagai, fotók),
- tematikus gyűjtemény (bútor, kerámia, üveg, textil stb.),
- új szerzemények (vásárlások, ajándékok, adományok),
- gyűjteményi adatbázis (adott tárgy fotója, adatlapja, tárgyismertetés, irodalom),
- üzen a múlt (havi rovat, régi írások elemzése).

5. *Egy iparág történetével foglalkozó hazai szervezet, a Magyar Gyógyszerésztörténeti Társaság honlapja:* <http://www.gyogyszeresztortenet.hu>

Tartalma:

- cikktár (szakcikk, kutatási cikkek),
- gyógyszerészek évkönyve,
- e-könyv (régi könyvek digitalizált formában),
- múzeum (magyar gyógyszeripar és patikák története, patikamúzeumok),
- híres magyar gyógyszerészek (életrajzok, előadások, gyógyszerész lexikon).

Részletes összeállítás található az informatikával foglalkozó külföldi és hazai virtuális gyűjteményekről Nagy Károlynak az iTF 2009. októberi rendezvényén tartott előadásában: <http://web.itf.njszt.hu/wp-content/uploads/2014/01/Gyujtemenyek.ppt>.